EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 23.5.2022.
COM(2022) 623 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Portugāles 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2022. gada stabilitātes programmu

{SWD(2022) 623 final} - {SWD(2022) 640 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Portugāles 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2022. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[3], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada [XX]. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

(2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

Pētījumā bija pienācīgi ņemta vērā Portu 2021. gada maija sociālajā samitā atkārtoti nostiprinātā kopīgā apņemšanās turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Portugāle bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats[4]. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2022. gada 5. aprīlī, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2022. gada 14. martā.

(3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, piemēram, kā augstākas enerģijas un pārtikas cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud. Turklāt Eiropas Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā pirmo reizi tika piemērota Pagaidu aizsardzības direktīva[5], pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Eiropas Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai.

(4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Papildus konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas pieņemti līdz mainītā atveseļošanas un noturības plāna iesniegšanas dienai, šo plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

(5) Vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta[6]. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā[7] pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis ES vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar

---

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

5 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

6 Komisijas paziņojums Padomei par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu (COM(2020) 123 final, Briselē, 20.3.2020.).

7 Komisijas paziņojums Padomei "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" (COM(2021) 105 final, Briselē, 3.3.2021.).

ekonomikas perspektīvu saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes darbības traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

(6) Ievērojot pieeju, kas izklāstīta Padomes 2021. gada 18. jūnija atzinumā par 2021. gada stabilitātes programmu, fiskālo nostāju pašlaik vislabāk var izmērīt kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi[8]. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju, novērtējot, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzmanība tiek pievērsta arī valsts finansētajiem[9] primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un investīcijām.

(7) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju[10]. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķistu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmās cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.

(8) Attiecībā uz 2022. gada 2. martā sniegtajām fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jāsaglabā visneaizsargātāko mājsaimniecību pirktspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus; fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, un dažādās valstīs tā ir jādiferencē atkarībā no to fiskālā un ekonomiskā stāvokļa, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.

(9) Portugāle savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 22. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības

---

8 Aplēses par fiskālo nostāju un tās komponentiem šajā ieteikumā ir Komisijas aplēses, kas balstītas uz pieņēmumiem, kuri ir Komisijas 2022. gada pavasara prognozes pamatā. Komisijas vidēja termiņa potenciālās izaugsmes aplēsēs nav iekļauta to reformu pozitīvā ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var paātrināt potenciālo izaugsmi.

9 Nefinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem.

10 Komisijas paziņojums Padomei "Fiskālās politikas norādes 2023. gadam" (COM(2022) 85 final, Briselē, 2.3.2022.).

plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 13. jūlijā pieņēma lēmumu par Portugāles atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[11]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Portugāle ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(10) Portugāle savu 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada stabilitātes programmu iesniedza 2022. gada 29. aprīlī, tādējādi ievērojot Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteikto termiņu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Portugāles pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(11) Komisija 2022. gada ziņojumu par Portugāli publicēja 2022. gada 23. maijā[12]. Tajā novērtēts, kā Portugāle ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Portugāle īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi, tai skaitā sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Portugāles progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Portugāli un rezultātus publicēja 2022. gada 23. maijā[13]. Komisija secināja, ka Portugālē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Neaizsargātība jo īpaši ir saistīta ar lielu ārējo parādu, privātā un valsts sektora parādu maza produktivitātes pieauguma kontekstā.

(13) Portugāle 2022. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2022. gada 14. aprīlī. Pilnīgs minētā plāna novērtējums ir jāsniedz Komisijas atzinumā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 473/2013 7. pantu.

(14) 2020. gada 20. jūlijā Padome ieteica Portugālei, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, 2020. un 2021. gadā veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Portugālei, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem 2021. gadā Portugāles vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 5,8 % no IKP 2020. gadā līdz 2,8 % no IKP 2021. gadā. Portugāles fiskālās politikas reakcija atbalstīja ekonomikas atveseļošanu 2021. gadā, savukārt pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumu apmērs samazinājās no 2,3 % no IKP 2020. gadā līdz 2,2 %

[11] Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 13. jūlijs) par Portugāles atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10149/21+ADD 1 REV 1).

[12] SWD(2022) 623 final.

[13] SWD(2022) 637 final.

2021. gadā. Portugāles 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties bija pagaidu pasākumi vai bija atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Vienlaikus daži no valdības 2020.–2021. gadā pieņemtajiem diskrecionārajiem pasākumiem – galvenokārt ar veselību saistīti izdevumi, ieskaitot papildu veselības aprūpes speciālistu pieņemšanu darbā, ko veica Valsts veselības dienests, lai stiprinātu tā reaģēšanas spējas – nebija ne pagaidu, ne arī atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Pēc *Eurostat* validētajiem datiem, vispārējās valdības parāds 2021. gadā bija 127,4 % no IKP.

(15) 2022. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2022. gadu ir piesardzīgs un par periodu pēc tam – reālistisks[14]. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 5,0 % un 2023. gadā – par 3,3 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2022. gada pavasara prognozē norādīts, ka reālā IKP pieaugums 2022. gadā būs augstāks (5,8 %) un 2023. gadā – zemāks (2,7 %). Šī atšķirība ir skaidrojama ar spēcīgāku privātā patēriņa un neto eksporta pieaugumu Komisijas 2022. gada prognozē un investīciju un neto eksporta mazāku prognozēto pieaugumu 2023. gadā. Valdība savā 2022. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālais deficīts samazināsies līdz 1,9 % no IKP 2022. gadā un līdz 0,7 % 2023. gadā. Samazinājums 2022. gadā galvenokārt atspoguļo ekonomiskās aktivitātes spēcīgo pieaugumu un lielākās ar pandēmiju saistīto ārkārtas pasākumu daļas atcelšanu. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 120,8 % un 2023. gadā kritīsies līdz 115,4 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2022. un 2023. gadā būs attiecīgi 1,9 % un 1,0 % no IKP. Tas atbilst 2022. gada stabilitātes programmā prognozētajam deficītam 2022. gadā, bet attiecībā uz 2023. gadu ir nedaudz lielāks, kas galvenokārt skaidrojams ar to, ka Komisija pēdējam minētajam gadam prognozē lielākus kārtējos izdevumus. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā plānota zemāka, proti, 119,9 %, bet vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2023. gadā plānota līdzīga, proti, 115,3 %. Atšķirība attiecībā uz 2022. gadu ir skaidrojama ar to, ka Komisija prognozē spēcīgāku nominālā IKP pieaugumu minētajā gadā.

Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, potenciālās izlaides vidēja termiņa pieauguma aplēse ir 1,5 % (10 gadu vidējais rādītājs). Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var palielināt Portugāles potenciālo izaugsmi.

(16) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumu apmērs samazināsies no 2,2 % no IKP 2021. gadā līdz 0,7 % 2022. gadā. Valdības budžeta

[14] 2022. gada stabilitātes programmas, kas Komisijai un Padomei tika iesniegta 2022. gada 29. aprīlī, termiņa datums bija 2022. gada 25. marts, kurā tā tika iesniegta valsts parlamentam. 2022. gada 14. aprīlī Portugāle iesniedza Komisijai un Eurogrupai 2022. gada budžeta plāna projektu, kurā bija iekļauts nedaudz atjaunināts makroekonomikas scenārijs 2022. gadam salīdzinājumā ar programmā iekļauto. Konkrētāk, 2022. gada budžeta plāna projektā reālā IKP pieaugums 2022. gadā (no programmā plānotajiem 5,0 %) bija koriģēts nedaudz uz leju līdz 4,9 %, bet patēriņa cenu inflācija (SPCI) tajā pašā gadā (no programmā plānotajiem 3,3 %) koriģēta uz augšu līdz 4,0 %. Neraugoties uz nedaudz atšķirīgu publisko finanšu struktūru, 2022. gada budžeta plāna projektā bija saglabāts vispārējās valdības budžeta deficīta mērķis 1,9 % no IKP 2022. gadā.

deficītu 2022. gadā ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuri Komisijas 2022. gada pavasara prognozē lēsti 0,6 % apmērā no IKP 2022. gadā, bet kurus 2023. gadā paredzēts pilnībā atcelt[15]. Šie pasākumi galvenokārt ietver sociālos pārvedumus trūcīgākajām mājsaimniecībām, netiešo nodokļu samazinājumus enerģijas patēriņam un subsīdijas attiecībā uz enerģijas patēriņu. Par šiem pasākumiem tika paziņots, ka tiem ir pagaidu raksturs. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas arī 2023. gadā, dažus no šiem pasākumiem varētu turpināt. Daži no šiem pasākumiem, jo īpaši degvielas nodokļa vispārējais samazinājums, nav mērķorientēti. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas; šīs izmaksas Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā[16].

(17) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Portugālei[17] 2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, tajā pašā laikā turpinot piesardzīgu fiskālo politiku. Turklāt tai būtu jāsaglabā valsts finansētās investīcijas. Padome ieteica Portugālei arī samazināt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu. Tā arī ieteica Portugālei, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, un vienlaikus veicināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

(18) Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi un ņemot vērā Portugāles 2022. gada stabilitātes programmā iekļauto informāciju, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozēta atbalstoša fiskālā nostāja –2,0 % apmērā no IKP[18]. Portugāle plāno saskaņā ar Padomes ieteikumu turpināt atbalstu atveseļošanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,5 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2021. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP[19]. Tādējādi Portugāle plāno saglabāt valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 1,1 procentpunktam no IKP. Šī ievērojamā ekspansīvā ietekme ietver papildu ietekmi (0,6 % apmērā no IKP), ko rada pasākumi ar mērķi novērst enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un

---

15 Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

16 Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz ES pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā ES, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod,* ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

17 Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 102. lpp.).

18 Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

19 Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

sociālo ietekmi, kā arī izmaksas (0,1 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas, un tiek prognozēts, ka pieaugošās publiskā sektora algu izmaksas, ar sabiedrības novecošanos saistītie izdevumi un starppatēriņš turpinās radīt augšupvērstu spiedienu uz kārtējiem izdevumiem. Konkrētāk, tiek prognozēts, ka par IKP deflatoru lielāks patēriņa cenu pieaugums arī ietekmēs valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu ekspansīvo ietekmi uz vispārējo fiskālo nostāju 2022. gadā, jo palielināsies valdības izdevumi par precēm un pakalpojumiem. Paredzams, ka Portugāle 2022. gadā kopumā ierobežos valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu: valsts finansēto kārtējo izdevumu ievērojamo ekspansīvo ietekmi 2022. gadā galvenokārt rada pasākumi, kas paredzēti enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās un sociālās ietekmes novēršanai, kā arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas.

(19) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē fiskālā nostāja 2023. gadā tiek prognozēta 0,0 % apmērā no IKP, pieņemot, ka politika nemainīsies[20]. Tiek paredzēts, ka Portugāle 2023. gadā turpinās izmantot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,2 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2022. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2023. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP[21]. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs bremzējoša ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 0,7 procentpunktiem no IKP. Tas ietver ietekmi, ko rada ar enerģijas cenu pieaugumu saistīto pasākumu pakāpeniska atcelšana (0,6 % apmērā no IKP). Vienlaikus tiek prognozēts, ka par IKP deflatoru lielāks patēriņa cenu pieaugums 2022. gadā ietekmēs valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu ietekmi uz vispārējo fiskālo nostāju 2023. gadā, jo indeksācijas rezultātā palielināsies izdevumi par pensijām un sociālajiem pabalstiem.

(20) 2022. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies, sasniedzot 0,3 % no IKP 2024. gadā un līdzsvarotu pozīciju 2025. gadā. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saglabāsies zem 3 % no IKP visā programmas aptvertajā laikā. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gadam samazināsies, proti, 2024. gadā saruks līdz 109,8 % un 2025. gadā kritīsies vēl – līdz 105,9 %. Pamatojoties uz Komisijas analīzi, parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet augsti.

(21) Izaugsmei labvēlīgāka publisko finanšu struktūra gan valsts budžeta ieņēmumu, gan izdevumu daļā atbalstītu Portugāles fiskālo ilgtspēju ilgtermiņā, uzlabotu darījumdarbības vidi un veicinātu iekļaujošu atveseļošanos. Attiecībā uz Portugāles nodokļu sistēmu ir pierādījumi[22], kas liecina, ka valsts nodokļu atvieglojumu sistēma ir diezgan sarežģīta un nav pietiekami pārredzama (ir konstatēti vairāk nekā 500 nodokļu atvieglojumi, kas paredzēti vairāk nekā 60 dažādos juridiskajos tekstos)

---

20 Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

21 Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

22 "Tax benefits in Portugal – concept, methodology and practice", nodokļu atvieglojumu darba grupa, 2019. gada maijs.

un ka nodokļu izdevumu ekonomiskā efektivitāte gūtu labumu no konsekventas uzraudzīšanas un novērtēšanas. Turklāt uzņēmumu ienākuma nodokļa likmju struktūru sarežģī valsts un pašvaldību papildnodokļi, tādējādi radot grūtības nodokļu maksātājiem un papildu slogu nodokļu administrācijai. Tiešie nodokļu ieturējumi bieži vien ir pārāk lieli, kā rezultātā nākamajā gadā tiek iesniegti apjomīgi atmaksas pieprasījumi. Regulārās nodokļu iekasēšanas izmaksas ir salīdzinoši augstas (2019. gadā tās bija par aptuveni 20 % augstākas nekā vidējais ES27 rādītājs), un nodokļu administrācijas investīcijas informācijas un komunikācijas tehnoloģijās ir nelielas salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju (5,7 % no nodokļu administrācijas darbības izdevumiem 2019. gadā, kas atbilda gandrīz pusei no ES27 vidējā rādītāja). Ņemot vērā iepriekš minēto, efektīvāka ieņēmumu administrēšana palīdzētu samazināt nodokļu nomaksas laiku Portugālē un nesamaksāto nodokļu parāda lielo apmēru (2019. gada beigās – 37,1 % no kopējiem neto ieņēmumiem, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem ES). Attiecībā uz Portugāles sociālās aizsardzības sistēmu sociālo pārvedumu efektivitāte nabadzības un nevienlīdzības mazināšanā ir zemāka par ES vidējo rādītāju. Jo īpaši minimālo ienākumu adekvātums ir zems – 37,5 % no nabadzības sliekšņa (ES: 58,9 %). Turklāt šķiet, ka daudziem sociālajiem pabalstiem ir līdzīgs mērķis, un tas arī rada grūtības. Izrietošās sociālās aizsardzības sistēmas sadrumstalotības rezultātā apguves rādītāji ir salīdzinoši zemi un uzmanība netiek efektīvi vērsta uz tiem, kam sociālā aizsardzība ir vajadzīga visvairāk, tādējādi mazinot sociālo pabalstu segumu un, visbeidzot, adekvātumu. Šajā sakarā īpaši svarīgi ir īstenot Valsts stratēģiju nabadzības apkarošanai.

(22) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Tās palīdzēs atrisināt visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Portugālei 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Portugālei līdz plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Plānā jo īpaši tiek veicinātas uz zaļo un digitālo pārkārtošanos vērstas investīcijas. Plānā galvenā uzmanība ir pievērsta publisko finanšu kvalitātes un valstij piederošu uzņēmumu finansiālās ilgtspējas uzlabošanai. Plāns ir vērienīgs attiecībā uz veselības aprūpes sistēmas noturības stiprināšanu un piekļuves kvalitatīvai veselības aprūpei un ilgtermiņa aprūpei uzlabošanu. Plāna mērķis ir uzlabot iedzīvotāju prasmju kopējo līmeni, tai skaitā dažādu iedzīvotāju grupu digitālās prasmes, un tajā tiek stiprināts profesionālās izglītības un apmācības piedāvājums. Plāns ietver ievērojamas investīcijas, kuru mērķis ir uzlabot sociālos pakalpojumus, tostarp palielinot sociālo mājokļu un cenas ziņā pieejamu mājokļu piedāvājumu. Plānā ir paredzēti attiecīgi pasākumi ar mērķi samazināt darba tirgus segmentāciju un atbalstīt kvalitatīvu nodarbinātību un darbvietu saglabāšanu. Plāna mērķis ir atbalstīt digitālo tehnoloģiju izmantošanu iedzīvotāju un uzņēmumu vidū. Būtiski ir tas, ka plānā ir paredzēti pasākumi ar mērķi veicināt piekļuvi finansējumam, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, un veicināt privātās un publiskās investīcijas valsts ekonomikas atveseļošanā. Plānā ir minētas būtiskas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir veicināt investīcijas pētniecībā un inovācijā un padarīt tās efektīvākas un iedarbīgākas. Plāns ir vērienīgs attiecībā uz darījumdarbības vides problēmu risināšanu un tiesu sistēmas efektivitātes uzlabošanu.

(23) Paredzams, ka Portugāles atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Portugālē atbilst 37,9 % no plāna kopējā piešķīruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 22,1 % no plāna

kopējā piešķīruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Portugālei ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām, vienlaikus stiprinot noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

(24) Portugāle partnerības nolīgumu[23] iesniedza 2022. gada 4. martā, bet pārējos kohēzijas politikas plānošanas dokumentus tā vēl nav iesniegusi. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060 Portugālei ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimalizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp šiem fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atveseļošanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.

(25) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā, Portugālē ir vairāki papildu problēmjautājumi, kas saistīti ar aprites ekonomiku. Portugāles aprites ekonomikas un atkritumu apsaimniekošanas rādītāji ir stipri zemāki par ES vidējiem rādītājiem. Vidējais sadzīves atkritumu reciklēšanas rādītājs ir zems un samazinās, turklāt pastāv reģionālas atšķirības. Portugāle līdz 2020. gadam nesasniedza ES mērķi reciklēt 50 % sadzīves atkritumu. Kopējais reciklēšanas rādītājs 2019. gadā bija 29 % un 2020. gadā – 26,5 % (provizoriskie dati) salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 48 %. Lai sasniegtu nākamajai desmitgadei noteiktos ES mērķus, tostarp līdz 2025. gadam panākt, ka 55 % sadzīves atkritumu tiek reciklēti, būs jāpieliek ievērojamas pūles. Ir vajadzīgi uzlabojumi, lai palielinātu atkritumu rašanās novēršanu, atkritumu minimalizēšanu, šķirošanu, atkalizmantošanu un reciklēšanu, tādējādi novēršot atkritumu nonākšanu poligonos vai incinerācijas stacijās, un modernizētu atkritumu reciklēšanas un apstrādes iekārtas. Labs veids, kā labāk sasniegt šos mērķus, ir palielināt maksu par atkritumu poligonu izmantošanu un atkritumu incinerāciju, ieviest atkritumu atliku nodokli un palielināt nodevas tām pašvaldībām, kuras nesasniedz reciklēšanas mērķrādītājus. Turklāt atkritumu dalītās savākšanas paplašināšana un sistēmas "cik izmet, tik maksā" turpmāka attīstība varētu paātrināt šo procesu.

(26) Pamatojoties uz ES valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots *REPowerEU* plāns, kura mērķis ir pēc iespējas drīz izbeigt Eiropas Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab dialogā ar dalībvalstīm tiek apzināti piemērotākie projekti, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un ES līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.

[23] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

(27) Portugālē ir liels atjaunīgo energoresursu īpatsvars (viena trešdaļa no tās energoresursu struktūras), un tā nav ļoti atkarīga no Krievijas fosilajām degvielām. Tomēr saskaņā ar 2020. gada datiem nafta un gāze (galvenokārt sašķidrināta dabasgāze (*LNG*)) joprojām veido divas trešdaļas no primārās enerģijas piegādes – attiecīgi 42 % un 24 %. 2021. gadā pakāpeniski tika izbeigta ogļu izmantošana elektroenerģijas ražošanai, taču gāzes patēriņš pēdējos gados ir strauji palielinājies, daļēji tāpēc, ka sausuma dēļ ir samazinājusies hidroenerģijas pieejamība. Portugāle no Krievijas importē 10 % gāzes, un tās atkarības koeficients ir ievērojami zemāks par ES vidējo rādītāju 44 %, jo Portugāle lielā mērā ir atkarīga no *LNG* un neimportē no Krievijas ne naftu, ne ogles[24]. Tomēr Portugāle importē 100 % no savām fosilajām degvielām. Lai samazinātu šo vispārējo atkarību no importa, palielinot ES klimatiskās ieceres, koncentrējoties uz cenas ziņā pieejamāku, drošāku un ilgtspējīgāku enerģiju, būs vairāk jāizmanto Portugāles saules un vēja, tai skaitā atkrastes vēja, potenciāls, jo īpaši racionalizējot atļauju izsniegšanas procedūras un stiprinot administratīvās spējas. Modernizējot elektroenerģijas pārvades un sadales tīklus, tostarp izmantojot tīkla līdzstrāvas tehnoloģijas, kā arī veicinot investīcijas elektroenerģijas uzkrāšanā, būtu iespējama elastīga un ātra energoapgāde, kas ir būtiski tādas sistēmas pārvaldībai, kurā ir liels atjaunīgo energoresursu īpatsvars. Zemais elektroenerģijas starpsavienojumu līmenis ar Spāniju (un galu galā ar Franciju) arī rada problēmas attiecībā uz Portugāles un ES elektroenerģijas sistēmas noturību. Papildu pārrobežu starpsavienojumi varētu veicināt Pireneju pussalas atjaunīgo energoresursu jaudas lielāku integrāciju vienotajā enerģijas tirgū. Lai uzlabotu ēku energoefektivitāti, atbilstošas finansēšanas shēmas, izpratnes veidošanas kampaņas un zaļo prasmju attīstīšana ievērojami palielinātu investīciju centienu efektivitāti. Turklāt ir jāturpina dekarbonizēt transporta nozari, tostarp paātrinot e-uzlādes infrastruktūras izvēršanu un veicinot galveno dzelzceļa, riteņbraukšanas un sabiedriskā transporta projektu īstenošanu. Lai Portugāle atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanai.

(28) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vissmagāk skartajos reģionos, Portugāle var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Portugāle var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus.

(29) Padome ir izskatījusi 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums[25] ir atspoguļots 1. ieteikumā.

(30) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Portugāli tas ir jo īpaši atspoguļots 1. un 2. ieteikumā.

---

[24] *Eurostat* (2020), Krievijas importa īpatsvars kopējā dabasgāzes, jēlnaftas un akmeņogļu importa apjomā. Aprēķinot ES27 vidējo rādītāju, izmantotais kopējais imports ir imports no valstīm ārpus ES27. Attiecībā uz Portugāli imports ietver arī ES iekšējo tirdzniecību. Jēlnafta neietver rafinētus naftas produktus.

[25] Atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

(31) Padome ir izskatījusi 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2. un 4. ieteikumā. 1. un 2. ieteikums arī palīdzēs īstenot eurozonai adresēto ieteikumu, jo īpaši pirmo un ceturto eurozonai adresēto ieteikumu. 1. ieteikumā minētā fiskālā politika cita starpā palīdzēs novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielo valsts sektora parādu maza produktivitātes pieauguma kontekstā. 2. ieteikumā minētā rīcībpolitika cita starpā palīdz samazināt valsts sektora, privātā sektora un ārējo parādu, jo atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana veicinās izaugsmi, vienlaikus stiprinot ekonomikas noturību. 4. ieteikumā raksturotā politika cita starpā palīdz novērst neaizsargātību, kas ilgtermiņā saistīta ar lielu ārējo parādu.

AR ŠO IESAKA Portugālei 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka 2023. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu, lai tas nepārsniegtu vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugumu, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tostarp izmantojot ANM, *RePowerEU* un citus ES fondus. Laikposmā pēc 2023. gada īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt ticamu un pakāpenisku parāda samazināšanu un fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, izmantojot pakāpenisku konsolidāciju, investīcijas un reformas. Uzlabot nodokļu sistēmas un sociālās aizsardzības sistēmas efektivitāti, jo īpaši vienkāršojot abus satvarus, stiprinot to attiecīgo administrāciju efektivitāti un samazinot attiecīgo administratīvo slogu.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 13. jūlija īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Iesniegt 2021.–2027. gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentus, lai būtu iespējams noslēgt sarunas ar Komisiju un pēc tam sākt to īstenošanu.

3. Uzlabot apstākļus pārejai uz aprites ekonomiku, jo īpaši palielinot atkritumu rašanās novēršanu, reciklēšanu un atkalizmantošanu, lai novērstu atkritumu nonākšanu poligonos un incinerācijas stacijās.

4. Samazināt vispārējo, tai skaitā transporta nozares, atkarību no fosilajām degvielām. Paātrināt atjaunīgo energoresursu plašāku izmantošanu, modernizējot elektroenerģijas pārvades un sadales tīklus, veicinot investīcijas elektroenerģijas uzkrāšanā un racionalizējot atļauju piešķiršanas procedūras, lai varētu turpināt attīstīt elektroenerģijas ražošanu no vēja, jo īpaši atkrastes vēja, un saules. Stiprināt stimulu sistēmu investīcijām ēku energoefektivitātē. Palielināt elektroenerģijas starpsavienojumu skaitu.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs